

autism&uni

Οδηγός βέλτιστων πρακτικών για την υποστήριξη αυτιστικών φοιτητών και φοιτητριών πανεπιστημιακής εκπαίδευσης

ΟΔΗΓΟΣ 2

Βέλτιστες πρακτικές για το Διδακτικό Προσωπικό του Πανεπιστημίου

Marc Fabri
Penny C.S. Andrews
Heta K. Pukki

1 ΣΤΟΥΣ 100

ανθρώπους βρίσκονται
στο φάσμα του αυτισμού

Πηγή: NHS, Brugha et al. (2012)

Εισαγωγή

Γενικά στοιχεία για τον αυτισμό

Ο αυτισμός είναι μια δια βίου αναπτυξιακή κατάσταση που επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο επικοινωνεί και αλληλεπιδρά με άλλους ανθρώπους και με τον κόσμο γύρω του. Ο αυτισμός εμφανίζεται στο πλαίσιο ενός φάσματος, πράγμα που σημαίνει ότι επηρεάζει διαφορετικούς ανθρώπους με διαφορετικούς τρόπους. Ένα σημαντικό ποσοστό των αυτιστικών ατόμων είναι μέσης ή υψηλής νοητικής ικανότητας και παρουσιάζει ακαδημαϊκή επάρκεια, αν και ορισμένα άτομα έχουν μια αυξημένη δυσκολία στη μάθηση.

Ο αυτισμός μπορεί να οδηγήσει σε τρόπους σκέψης και συμπεριφοράς που φαίνονται αναίτια άκαμπτοι ή επαναλαμβανόμενοι, σε δυσκολίες κατανόησης των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων και σε δυσκολίες συγκέντρωσης και επεξεργασίας πληροφοριών.

Από την άλλη πλευρά, πολλά αυτιστικά άτομα έχουν συγκεκριμένα χαρίσματα, όπως η ικανότητα να διατηρούν έντονη εστίαση σε συγκεκριμένα ερεθίσματα, να υιοθετούν αντισυμβατικές οπτικές γωνίες στην επίλυση προβλημάτων ή να εντοπίζουν λάθη που άλλοι μπορεί να παραβλέπουν. Οι δυνατότητες των αυτιστικών ατόμων ως επαγγελματιών σε ορισμένους τομείς αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο από τις επιχειρήσεις διεθνώς.

01

Ορολογία

Επιλέξαμε τους όρους «αυτιστικοί/ές φοιτητές/φοιτήτριες» και «φοιτητές/φοιτήτριες στο φάσμα του αυτισμού». Η ορολογία αυτή βρίσκεται σε πρόσφατη έρευνα (Kenny et al., 2015) που δείχνει ότι οι περισσότεροι/ες αυτιστικοί/ές ενήλικες προτιμούν την παραπάνω ορολογία που αντανακλά την αυτιστική τους ταυτότητα από ορολογία που εστιάζει στο πρόσωπο που χρησιμοποιείται συχνά από τους επαγγελματίες του αυτισμού (π.χ. «φοιτητές/φοιτήτριες με αυτισμό»). Τα αυτιστικά άτομα που συμμετείχαν στο έργο Autism&Uni προτιμούν, επίσης, αυτούς τους όρους.

Σχετικά με το Autism&Uni (Αυτισμός&Πανεπιστήμιο)

Το Autism&Uni (Αυτισμός&Πανεπιστήμιο) είναι ένα χρηματοδοτούμενο έργο από την Ευρωπαϊκή Ένωση με εταίρους σε πέντε χώρες. Στόχος μας είναι να υποστηρίξουμε μεγαλύτερο αριθμό νέων ενηλίκων στο φάσμα του αυτισμού προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση και να διαχειριστούν επιτυχώς αυτή τη μετάβαση.

Για να μάθουμε για τις ανάγκες και τις προσδοκίες των αυτιστικών φοιτητών/φοιτητριών και για να καθορίσουμε τις τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές, πραγματοποιήσαμε έρευνα με ερωτηματολόγιο, μιλήσαμε με φοιτητές και φοιτήτριες για τις εμπειρίες τους, μελετήσαμε τη βιβλιογραφία και χαρτογραφήσαμε τις εκπαιδευτικές παροχές και τη νομοθεσία σχετικά με τα αυτιστικά παιδιά και τους/τις νέους/ες σε όλη την Ευρώπη. Η έρευνα έδειξε ότι υπάρχουν πολλές προκλήσεις για τα αυτιστικά άτομα που θέλουν να εισαχθούν και να επιτύχουν στα Α.Ε.Ι. (Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα).

Προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αυτιστικοί/ές φοιτητές/φοιτήτριες

Το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον

- Δυσκολία να αντιληφθούν κοινωνικούς κανόνες στην αλληλεπίδραση με τους/τις καθηγητές/καθηγήτριες και τους/τις συμφοιτητές/συμφοιτητέτριες τους.
- Δυσκολία στην ανοχή στον παρασκηνιακό θόρυβο, στο φωτισμό, στο συνωστισμό ή σε άλλα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος.
- Αντιμετώπιση της κοινωνικής απομόνωσης που συχνά συνεπάγεται η διαβίωση σε ένα νέο περιβάλλον.

Έλλειψη κατάλληλης υποστήριξης

- Έλλειψη πρόσβασης σε κατάλληλη υποστήριξη από την αρχή των σπουδών.
- Εστίαση στα «ελλείμματα» του αυτισμού, και όχι στις δυνατότητες των φοιτητών/φοιτητριών με αυτισμό.
- Απουσία εύλογων προσαρμογών, υπηρεσιών ειδικών για τον αυτισμό και προσωπικής υποστήριξης

Μη ρεαλιστικές προσδοκίες από το φοιτητή και την φοιτήτρια

- Πώς είναι πραγματικά οι πανεπιστημιακές σπουδές.
- Το περιεχόμενο του αντικειμένου σπουδών ή του μαθήματος.
- Επιδόσεις στο ίδιο υψηλό επίπεδο με αυτό της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Τα ενδιαφέροντα και η αφοσίωση

των συμφοιτητών/συμφοιτητριών.

Προκλήσεις σχετικά με την αξιολόγηση (ακόμη και όταν κατέχουν το γνωστικό αντικείμενο)

- Δυσκολία στη σωστή ερμηνεία διαφορούμενων & αόριστων εντολών σε ανάθεση εργασιών.
- Έλλειψη κατανόησης του γιατί πρέπει να γίνει κάτι.
- Δυσκολία σχεδιασμού μελέτης και επανάληψης.
- Αβεβαιότητα για το πόσο χρόνο πρέπει να αφιερώσουν σε μία εργασία.

Η μετάβαση στην ενήλικη ζωή απαιτεί μεγαλύτερη προσπάθεια από ό,τι συνηθως

- Μετακομίζει μακριά από το σπίτι του/της για πρώτη φορά.
- Η διαχείριση του χρόνου και η καθιέρωση μιας ρουτίνας.
- Η μη εξοικείωση με την αποτελεσματική υπεράσπιση του εαυτού.

"ΤΙ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΩ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ; ΔΙΑΓΝΩΣΗ, ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ, ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ."
(πρώην φοιτητής, Ολλανδία)

Προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αυτιστικοί/ές φοιτητές/τριες

Αναμφισβήτητα πολλά από τα παραπάνω συνιστούν προκλήσεις για κάθε νέο/α φοιτητή/τρια. Οι περισσότεροι/ες μπορούν να προσαρμοστούν αρκετά γρήγορα και να επωφεληθούν από την υποστήριξη των φίλων τους. Ωστόσο, για τους αυτιστικούς φοιτητές και τις αυτιστικές φοιτήτριες οι προκλήσεις αυτές μπορεί να οδηγήσουν γρήγορα σε άγχος, περαιτέρω απομόνωση, κατάθλιψη και τελικά εγκατάλειψη των σπουδών τους.

Αυτό είναι σαφώς μια τεράστια απώλεια για την ευρωπαϊκή κοινωνία και οικονομία, καθώς πολλοί αυτιστικοί φοιτητές και αυτιστικές φοιτήτριες έχουν ιδιαίτερα χαρίσματα, π.χ. ισχυρή αφοσίωση και εστίαση στο αντικείμενο σπουδών που έχουν επιλέξει, προσοχή στη λεπτομέρεια, τήρηση των κανόνων, υψηλό εργασιακό ήθος και τάση για ορθολογική σκέψη.

Χρήση της δωρεάν προσβάσιμης διαδικτυακής εργαλειοθήκης

04

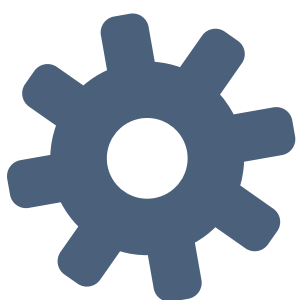
Το έργο Autism&Uni (Αυτισμός&Πανεπιστήμιο) υποστηρίζει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσιμης μεταβατικής περιόδου στο πανεπιστήμιο μέσω μιας ηλεκτρονικής εργαλειοθήκης. Η εργαλειοθήκη είναι διαθέσιμη σε διάφορες γλώσσες και μπορεί να προσαρμοστεί στις συγκεκριμένες ανάγκες, στο περιβάλλον και στη δομή υποστήριξης ενός πανεπιστημίου.

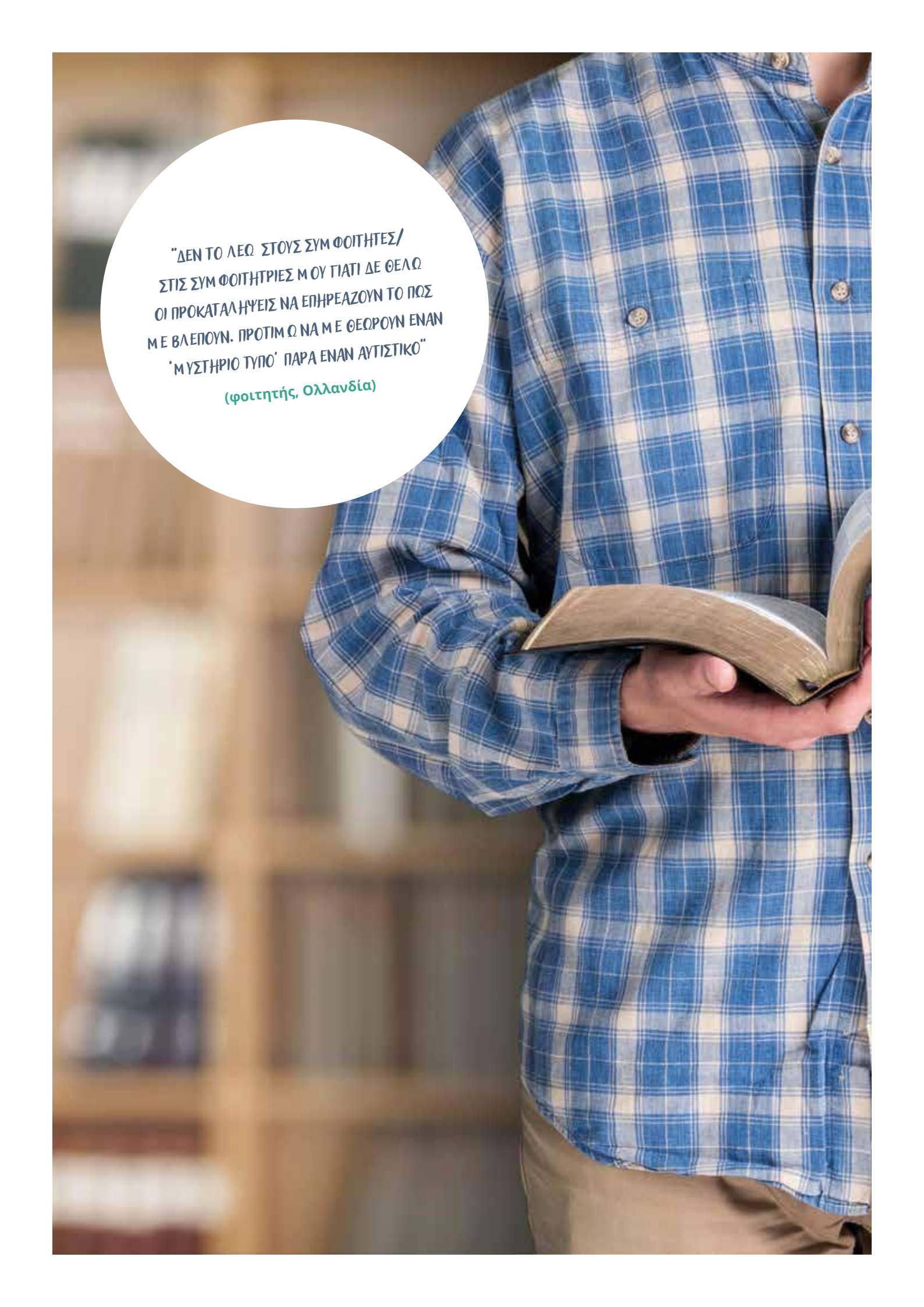
Επισκεφτείτε την αγγλική ιστοσελίδα
<http://www.autism-uni.org/toolkits>
για να μάθετε περισσότερα.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	01
Γενικά στοιχεία για τον αυτισμό	01
Σχετικά με το Autism&Uni (Αυτισμός&Πανεπιστήμιο).....	01
Προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αυτιστικοί/ές φοιτητές/φοιτήτριες	03
Σχετικά με τον Οδηγό	07
Βέλτιστες πρακτικές για το διδακτικό προσωπικό του Πανεπιστημίου ..	11
Το πλαίσιο	11
Γιατί αυτό αποτελεί πρόβλημα;	12
Τι μπορούμε να κάνουμε γι ' αυτό;.....	13
Βασικά σημεία	14
Προτάσεις για δράση.....	16
Μελέτες περίπτωσης και χρήσιμοι σύνδεσμοι	23
Ευχαριστίες	26
Βιβλιογραφία	28

“ΔΕΝ ΤΟ ΛΕΩ ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΦΟΙΤΗΤΕΣ/
ΣΤΙΣ ΣΥΜΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ ΜΟΥ ΓΙΑΤΙ ΔΕ ΘΕΛΩ
ΟΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΝΑ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΠΩΣ
ΜΕ ΒΛΕΠΟΥΝ. ΠΡΟΤΙΜΩ ΝΑ ΜΕ ΘΕΩΡΟΥΝ ΕΝΑΝ
“ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΥΠΟ” ΠΑΡΑ ΕΝΑΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟ”

(φοιτητής, Ολλανδία)

Σχετικά με τον οδηγό

Αναπτύξαμε αυτόν τον οδηγό με τη βοήθεια αυτιστικών φοιτητών και φοιτητριών, των γονέων τους, πανεπιστημιακών, εκπαιδευτικών, και προσωπικού υποστήριξης του αυτισμού. Ο οδηγός αυτός συνοψίζει τα συμπεράσματά μας, και αναδεικνύει τις βέλτιστες πρακτικές, ιδίως στις χώρες-εταίρους του έργου: Ηνωμένο Βασίλειο, Φινλανδία, Ολλανδία, Πολωνία και Ισπανία. Όλα τα αποσπάσματα προέρχονται από έρευνες και συνεντεύξεις που πραγματοποιήσαμε σε αυτές τις χώρες το 2014.

Ορισμένα ευρωπαϊκά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Α.Ε.Ι.) παρέχουν ήδη συνδυασμούς των ακόλουθων υπηρεσιών και προσαρμογών (πρόκειται μόνο για παραδείγματα):

- ▶ σχεδίαση αξιολόγησης και υποστήριξης από πανεπιστημιακές υπηρεσίες για την αναπηρία
- ▶ επιπλέον χρόνος και ξεχωριστή αίθουσα εξέτασης
- ▶ άδεια χρήσης φορητού υπολογιστή για δακτυλογράφηση στη διάρκεια γραπτών εξετάσεων
- ▶ διευκρίνιση διφορούμενων διατυπώσεων από βοηθό στις εξετάσεις και στις εργασίες
- ▶ μειωμένα δίδακτρα
- ▶ ειδικές ρυθμίσεις για τη στέγαση των φοιτητών
- ▶ υποστηρικτικό λογισμικό σε όλους τους υπολογιστές του Πανεπιστημίου ή για ατομική χρήση
- ▶ προσωπική καθοδήγηση
- ▶ αυξημένη συμμετοχή συμβούλων σπουδών, αφιέρωση επιπλέον χρόνου για προγραμματισμό και ενημέρωση σχετικά με τις ανάγκες των φοιτητών/φοιτητριών στους/στις διδάσκοντες/διδάσκουσες
- ▶ ατομικές ή ομαδικές συνεδρίες με συμβούλους σπουδών με εξειδίκευση στον αυτισμό
- ▶ εναλλακτικές ή ειδικές ρυθμίσεις για ομαδική εργασία και προφορικές παρουσιάσεις
- ▶ χάρτες, γραπτές οδηγίες και άλλη υποστήριξη για βοήθεια στην εξεύρεση των χώρων μελέτης
- ▶ διαφάνειες των διαλέξεων εκ των προτέρων
- ▶ άδεια καταγραφής των διαλέξεων
- ▶ καθορισμένες θέσεις, υπολογιστές κ.λπ. στα αμφιθέατρα και στις αίθουσες

Ωστόσο, η γνώση του καλύτερου τρόπου υποστήριξης των αυτιστικών φοιτητών και φοιτητριών δεν είναι ενιαία σε όλη την Ευρώπη και συχνά ποικίλλει στο εσωτερικό μιας χώρας. Υπάρχουν θύλακες βέλτιστων πρακτικών και αυτός ο οδηγός στοχεύει στην ανάδειξη και την προώθησή τους, προκειμένου να βελτιωθούν οι προοπτικές και ο αριθμός των αυτιστικών φοιτητών και φοιτητριών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτόν τον οδηγό

Αναγνωρίζουμε ότι «ένα μέγεθος δεν μπορεί να ταιριάζει σε όλους», γι' αυτό δημιουργήσαμε τρεις οδηγούς που απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες ατόμων που εμπλέκονται στην υποστήριξη αυτιστικών φοιτητών και φοιτητριών στο πανεπιστήμιο, εκτός της οικογένειας.

ΟΔΗΓΟΣ 1:

Βέλτιστες πρακτικές για τη Διοίκηση του Πανεπιστημίου

ΟΔΗΓΟΣ 2:

Βέλτιστες πρακτικές για το Διδακτικό Προσωπικό του Πανεπιστημίου

ΟΔΗΓΟΣ 3:

Βέλτιστες πρακτικές για επαγγελματίες που υποστηρίζουν αυτιστικούς/ές φοιτητές/τριες εντός και εκτός Πανεπιστημίου

Αυτός ο οδηγός αφορά στη Διοίκηση του Πανεπιστημίου καθώς και σε φορείς της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρέχει πληροφορίες και στοιχεία που θα σας βοηθήσουν να αναπτύξετε πολιτικές και πρακτικές που θα ωφελήσουν τους αυτιστικούς φοιτητές και τις αυτιστικές φοιτήτριες και θα βελτιώσουν την εμπειρία των φοιτητών/τριών στο Ίδρυμά σας.

Ο παρών οδηγός απευθύνεται στο διδακτικό προσωπικό των Α.Ε.Ι. Μοιραζόμαστε μαζί σας πρακτικές συμβουλές που βασίζονται σε στοιχεία από την έρευνά μας, για να σας δώσουμε τη δυνατότητα να κάνετε τις πρακτικές μάθησης και διδασκαλίας σας πιο προσιτές και να σας υποστηρίξουμε να οικοδομήσετε καλύτερες σχέσεις με τους αυτιστικούς φοιτητές και τις αυτιστικές φοιτήτριες του Ιδρύματός σας.

Αυτός ο οδηγός απευθύνεται σε ειδικούς που υποστηρίζουν άμεσα τους αυτιστικούς φοιτητές και τις αυτιστικές φοιτήτριες. Αφορά μέλη μιας ομάδας υποστήριξης ατόμων με αναπηρία σε ένα Α.Ε.Ι. ή σε έναν ανεξάρτητο οργανισμό που παρέχει υπηρεσίες σε Α.Ε.Ι. Μοιραζόμαστε γνώσεις από την έρευνά μας και βέλτιστες πρακτικές σε όλη την Ευρώπη που θα σας βοηθήσουν να βελτιώσετε τις εμπειρίες των φοιτητών/τριών και την εμπλοκή τους στις παρεχόμενες πληροφορίες και υπηρεσίες σας και να αναπτύξετε την τεχνογνωσία σας.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτόν τον οδηγό

Κάθε οδηγός επικεντρώνεται σε πληροφορίες, προτάσεις, και ιδέες για θετικές αλλαγές και βέλτιστες πρακτικές που μπορείτε να μοιραστείτε με τους/τις συναδέλφους σας, καθώς και “Σε προτάσεις για δράση” - που μπορείτε να αναλάβετε άμεσα και χωρίς τη βοήθεια άλλων.

Ορισμένα από τα παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών ενδέχεται να μην είναι άμεσα εφαρμόσιμα στη χώρα ή στον οργανισμό σας. Εάν συμβαίνει αυτό, έχετε τη δυνατότητα να ακολουθήσετε μια βασική αρχή στις επαγγελματικές πρακτικές που εφαρμόζετε.

Οι αυτιστικοί φοιτητές και αυτιστικές φοιτήτριες που λαμβάνουν έγκαιρα κατάλληλη υποστήριξη, επιτυγχάνουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι δεξιότητες και οι γνώσεις τους αναγνωρίζονται και οι ίδιοι/ίδιες αποκτούν πρόσβαση σε διαλέξεις και βιβλιοθήκες διεθνώς, για να υποστηρίξουν τα ειδικά τους ενδιαφέροντα, καθώς και σε άλλες ευκαιρίες που τους/τις επιτρέπουν να αναπτυχθούν και να εξελιχθούν. Ακολουθώντας αυτόν τον οδηγό, θα μπορέσετε να βοηθήσετε τους φοιτητές και τις φοιτήτριες να αξιοποιήσουν στο έπακρο τον χρόνο σπουδών και ζωής τους στο πανεπιστήμιο.

Εάν επιθυμείτε να αποκτήσετε έναν από τους αγγλικούς οδηγούς αυτής της Σειράς, επισκεφθείτε την ηλεκτρονική διεύθυνση www.autism-uni.org/bestpractice

“ΣΤΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΕ ΚΟΡΟΪΔΕΥΑΝ ΟΙ
ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΜΟΥ. ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ
ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, ΟΠΟΥ ΟΙ ΣΥΜΦΟΙΤΗΤΕΣ/
ΣΥΜΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ ΜΟΥ ΜΕ ΣΕΒΟΝΤΑΙ.”
(φοιτητής, Ισπανία)

“Ίσως να μην είχα εγκαταλείψει τις σπουδές μου αν μπορούσε να μειωθεί ο όγκος των ομαδικών εργασιών ή αν μπορούσα να γνωρίσω καλύτερα τους συμφοιτητές μου και τις συμφοιτήτριές μου, γιατί τότε η ομαδική εργασία δεν θα μου είχε προκαλέσει τόσο άγχος.”

(πρώην φοιτητής, Φινλανδία)

“Πάντα φοβάμαι μήπως με απορρίψουν ή δεν μπορέσω να εξηγήσω κάτι ή με παρεξηγήσουν και αυτό αλλάξει τον τρόπο που με αντιμετωπίζουν.”

(πρώην φοιτητής, Ηνωμένο Βασίλειο)

Βέλτιστες πρακτικές για το διδακτικό προσωπικό του Πανεπιστημίου

Το πλαίσιο

Οι αυτιστικοί/ές φοιτητές/τριες είναι όλοι/ες διαφορετικοί/ές, αλλά συχνά μοιράζονται κοινές ανησυχίες, σύμφωνα με τις έρευνες του έργου Autism&Uni (Αυτισμός&Πανεπιστήμιο), όπως:

για την επικοινωνία και την εργασία σε ομάδα

ανησυχία μήπως το επίπεδο αναπηρίας τους παρεξηγηθεί ή υποτιμηθεί

για τις διαφορούμενες ερωτήσεις στις συνεντεύξεις, στις εργασίες και στις εξετάσεις

φοβία να μιλήσουν δημόσια

όταν δεν γνωρίζουν από ποιο άτομο να ζητήσουν υποστήριξη

τάση να μιλάνε για θέματα που δεν σχετίζονται άμεσα με τη συζήτηση ή να μιλάνε πολύ για τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους

μήπως χαθούν

άγχος ή απόσπαση από συγκεκριμένα αισθητηριακά ερεθίσματα

11

“ΤΟ ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΠΡΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΓΙΟ ΜΟΥ ΗΤΑΝ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ, ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ, ΚΑΙ ΝΑ ΖΗΤΗΣΕΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΕΠΕΙΤΟΝΤΟΣ ΤΗ ΧΡΕΙΑΖΟΤΑΝ.”

(γονέας, Ισπανία)

Γιατί αυτό αποτελεί πρόβλημα;

Οι αυτιστικοί/ές φοιτητές/τριες και τα άτομα ή οι οργανισμοί που υποστηρίζουν τους/τις εν λόγω φοιτητές/τριες μας είπαν ότι αντιμετώπισαν προκλήσεις για να πείσουν το ακαδημαϊκό προσωπικό να κάνει εύλογες προσαρμογές στα μαθήματα, στις προθεσμίες και στις συνήθειες διδακτικές πρακτικές.

Φυσικά, οι ομαδικές εργασίες αποτελούν πρόκληση για πολλούς αυτιστικούς/ές φοιτητές/τριες και πολλοί/ές θα ήθελαν μεγαλύτερες προθεσμίες ή να τους/τις ανατίθενται εργασίες που δεν απαιτούν ερμηνεία από την πλευρά τους, κ.ο.κ. Ωστόσο, η διαφορά με τους/τις αυτιστικούς/ές φοιτητές/τριες είναι ότι έχουν περιορισμένη ικανότητα να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις και τα επίπεδα άγχους τους είναι πολύ υψηλότερα.

Το απλώς να λέμε ότι “όλα θα πάνε καλά” δεν βοηθά. Οι προσδοκίες πρέπει να διατυπώνονται με ευκρίνεια και σαφήνεια, συμπεριλαμβανομένων των μαθησιακών αποτελεσμάτων, των εργασιών και των τρόπων βαθμολόγησης.

“Οι καθηγητές/τριες είναι ήδη υπερπυεσμένοι/ες και έχουν υπερφορτωμένο πρόγραμμα εργασίας. Εάν προσθέσουμε και το γεγονός της έλλειψης γνώσης για να κατανοήσουν το πρόβλημα, δυσκολεύομαι πολύ να εξηγήσω τις ανάγκες μου και ακόμη περισσότερο να τους πείσω να με βοηθήσουν για τις ανάγκες αυτές.”

(φοιτητής, Ηνωμένο Βασίλειο)

12

“ΔΙΑΠΙΣΤΩΝΩ ΟΤΙ ΑΠΟΔΙΔΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΣΕ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΙΤΕ ΟΠΟΥ Μ ΟΥ ΔΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ (Π.Χ. ΝΑ ΕΠΙΝΟΗΣΩ ΤΗ ΔΙΚΗ Μ ΟΥ ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΝΑ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΩ, ΣΕ Μ ΑΘΗΜ ΑΤΑ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΤΟΤΥΠΙΑ) ΕΙΤΕ ΟΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΥ ΡΗΤΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ. ΑΠΟΔΙΔΩ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΚΑΛΑ ΣΕ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΟΠΟΥ ΥΠΟΝΟΥΝΤΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΩ, ΑΛΛΑ ΟΙ ΟΠΙΣΙΟΙ ΔΕΝ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΖΟΝΤΑΙ.”

(φοιτητής, Ηνωμένο Βασίλειο)

Τι μπορούμε να κάνουμε για αυτό;

Η έρευνα του Autism&Uni (Αυτισμός&Πανεπιστήμιο) και η χαρτογράφηση των παροχών στις χώρες των εταίρων ανέδειξαν πολλά θετικά παραδείγματα τοπικών και εθνικών οργανισμών με εξειδίκευση στον αυτισμό που παρέχουν συμβουλές και εκπαίδευση στο προσωπικό και στα Τμήματα των Πανεπιστημίων.

Αυτοί οι οργανισμοί περιλαμβάνουν για παράδειγμα το Handikap&Studie στην Ολλανδία, τις υπηρεσίες Autismisääitiö & Omaoima στην Φινλανδία, το JIM στην Πολωνία, το Autismo Burgos στην Ισπανία, και το National Autistic Society στο Ηνωμένο Βασίλειο. (βλ., επίσης, λίστα Μελετών Περίπτωσης στο τέλος του παρόντος Οδηγού).

Οι Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι μπορεί να είναι το κλειδί στην επιτυχία των αυτιστικών φοιτητών/τριών, καθώς πολλοί/ές δυσκολεύονται να ξεκινήσουν την επικοινωνία ή να βρουν τις κατάλληλες υπηρεσίες χωρίς βοήθεια όταν βρίσκονται σε ψυχική δυσφορία. Ειδικά όταν δεν υπάρχει σταθερότητα στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης στα Πανεπιστήμια, ο Ακαδημαϊκός Σύμβουλος μπορεί να είναι το πρώτο ή το μοναδικό άτομο που γνωρίζει τις προκλήσεις που επηρεάζουν την πρόοδο του/της φοιτητή/τριας, και ένα φυσικό σημείο επαφής μεταξύ του Πανεπιστημίου και των

οργανισμών εκτός του Πανεπιστημίου που παρέχουν υπηρεσίες υποστήριξης με εξειδίκευση με αυτισμό.

Το διδακτικό προσωπικό, επίσης, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων για εύλογες προσαρμογές και γι' αυτό θα πρέπει να διαθέτουν βασικές γνώσεις για τον αυτισμό προκειμένου να είναι σε θέση να λαμβάνουν σωστές αποφάσεις.

Το Πανεπιστήμιο του Brighton, Ηνωμένο Βασίλειο, ανέπτυξε ένα έργο συνεργασίας της Ομάδας των Υπηρεσιών Αναπηρίας & του Κέντρου Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης (Morris, 2011). Είναι σαφές, με βάση αυτή τη μελέτη, ότι τα μαθησιακά περιβάλλοντα, που λαμβάνουν υπόψη αισθητηριακά ζητήματα και συμπεριληπτικές πρακτικές διδασκαλίας, είναι εξίσου σημαντικά για την επιτυχία των αυτιστικών φοιτητών/τριών, όπως η ατομική υποστήριξη, και προτείνεται στο διδακτικό προσωπικό να μελετήσει το άρθρο και τις συστάσεις που αναφέρει.

Δείτε επίσης πληροφορίες για τον Καθολικό Σχεδιασμό Μάθησης (ΚΣΜ), σελ. 21

“ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΜΑΣ ΑΝΑΤΕΘΗΚΕ ΕΝΑΣ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ. Ο ΔΙΚΟΣ ΜΟΥ ΗΤΑΝ ΠΟΛΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΣ ΣΤΟ ΝΑ ΜΕ ΓΝΩΡΙΣΕΙ ΩΣ ΑΤΟΜΟ ΚΑΙ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΑΖΙ ΜΟΥ ΕΙΤΕ ΥΠΗΡΧΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΕΙΤΕ ΟΧΙ.”

(πρώην φοιτητής, Ηνωμένο Βασίλειο)

Βασικά σημεία

(καλές πρακτικές για υιοθέτηση και διαμοιρασμό)

Τα βασικά σημεία εστιάζουν σε αλλαγές σε επίπεδο Πανεπιστημίου και στρατηγικές αλλαγές που απαιτούν διοικητική υποστήριξη.

14

- ▶ Όταν μιλάτε σε φοιτητή/τρια, εστιάστε όχι μόνο στο τι αποτελεί πρόκληση αλλά και στις δυνατότητες του/της φοιτητή/τριας και ιδιαίτερα σε αυτές που μπορούν να συνεισφέρουν στη μελέτη. Πολλοί αυτιστικοί/ές φοιτητές/τριες έχουν ισχυρή αφοσίωση και εστίαση στο αντικείμενο μελέτης που (έχουν επιλέξει), προσοχή στη λεπτομέρεια και την υψηλή εργασιακή ηθική.
- ▶ Αναπηρίας ή άλλους επαγγελματίες που είναι σε θέση να σας συμβουλέψουν.
- ▶ Επικοινωνήστε με τις αρμόδιες υπηρεσίες για φοιτητές/τριες, επαγγελματίες για άτομα με αναπηρία ή άλλους συναφών ειδικοτήτων επαγγελματίες εάν ανησυχείτε για σημάδια κατάθλιψης, άγχους ή μείωσης της απόδοσης στη μελέτη.
- ▶ Ενθαρρύνετε τις σχέσεις μεταξύ Ακαδημαϊκών Συμβούλων και φοιτητών/τριών. Οι αυτιστικοί/ές φοιτητές/τριες ωφελούνται ιδιαίτερα από τη συνέπεια αυτών των σχέσεων, με το ίδιο πρόσωπο αναφοράς/επαφής κατά τη διάρκεια της φοίτησης τους.
- ▶ Όταν κανονίζετε συναντήσεις, προσπαθήστε να διασφαλίσετε ότι η αίθουσα είναι απαλλαγμένη από οπτικούς και ακουστικούς περισπασμούς, οι οποίοι ενδέχεται να εμποδίζουν το/τη φοιτητή/τρια να εστιάσει. Μη διστάσετε να ρωτήσετε το/τη φοιτητή/τρια ποιες είναι οι συγκεκριμένες ανάγκες του/της ως προς αυτό το στοιχείο.
- ▶ Εάν σας ζητηθεί να λάβετε αποφάσεις σχετικά με εύλογες προσαρμογές ή ειδικές ρυθμίσεις, μάθετε εάν το πανεπιστήμιο διαθέτει γενικές οδηγίες για τους/τις αυτιστικούς φοιτητές/τριες.
- ▶ Μιλήστε με τον/την αυτιστικό/ή φοιτητή/τρια για το εάν είναι άνετος/η να μιλήσει σε άλλους φοιτητές και άλλες φοιτήτριες για τον αυτισμό του/της. Αυτό γενικά είναι μια καλή ιδέα, αλλά οι συμφοιτητές/τριες του/της χρειάζεται να έχουν επαρκείς γνώσεις για τον αυτισμό.
- ▶ Όταν δεν είστε σίγουροι/ες πώς να παρέχετε υποστήριξη ή να κάνετε προσαρμογές, κανονίστε μια συνάντηση με το/τη φοιτητή/τρια και τον επαγγελματία που παρέχει υποστήριξη, το σύμβουλο σπουδών, σύμβουλο φοιτητών, το σύμβουλο

- ▶ Λάβετε υπόψη τρόπους δημιουργίας προσβάσιμων φυσικών και μαθησιακών περιβαλλόντων, σημαντικών για τους/τις αυτιστικούς/ές φοιτητές/τριες (ενδέχεται να ωφελήσουν και άλλους):
 - ▶ Δημιουργήστε όρια, προσδοκίες, μαθησιακά αποτελέσματα ξεκάθαρα και σαφή, είτε κατά τη διδασκαλία ή αναρτώντας πληροφορίες διαδικτυακά.
 - ▶ Ελέγξτε ότι οι πληροφορίες που δίνετε στους/στις φοιτητές/τριες είναι ξεκάθαρες, περιεκτικές και σαφείς. Πάντα να εξηγείτε γιατί ζητάτε από τους/τις φοιτητές/τριες να κάνουν κάτι.
 - ▶ Κατά τη βαθμολόγηση έχετε κατά νου ότι ενδέχεται να προκύψουν παρανοήσεις όταν οι αυτιστικοί / ές φοιτητές/τριες προσπαθούν να ερμηνεύσουν διφορούμενες εκφράσεις.
 - ▶ Εάν είναι εφικτό, διαθέσετε τις διαφάνειες και τις σημειώσεις πριν το μάθημα, και σκεφθείτε για την ηχογράφηση ή τη βιντεοσκόπηση των διαλέξεων. Αυτές οι πρακτικές είναι πραγματικά χρήσιμες στους/στις αυτιστικούς/ές φοιτητές/τριες, καθώς μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του άγχους και να βοηθήσουν στην οργάνωση της δουλειάς τους.
- ▶ Όταν χρειάζεται να αλλάξετε αίθουσα, συνθήκες αξιολόγησης ή κάτι άλλο, ενημερώστε όσο το δυνατόν νωρίτερα.
- ▶ Παρέχετε υποστήριξη στις εργασίες σε ομάδα, παρεμβαίνοντας όταν φαίνεται ότι χάνεται η επικοινωνία των μελών της ομάδας, όταν ο καταμερισμός εργασίας είναι άδικος, ή κάποιο μέλος της ομάδας αποκλείεται από τα άλλα. Ενθαρρύνετε την ομάδα να θέσει 'βασικούς κανόνες' από την αρχή.
- ▶ Παρέχετε υποστήριξη για δεξιότητες που σχετίζονται με προφορική παρουσίαση εργασιών και προετοιμαστείτε να παρεβλέψετε δυσκολίες που σχετίζονται με τον αυτισμό, όπως η γλώσσα του σώματος, η βλεμματική επαφή, η πολύ γρήγορη ή αργή ομιλία.
- ▶ Να είστε ανοικτοί/ές στην εξερεύνηση νέων, και διαφορετικών τρόπων εργασίας. Ενθαρρύνετε τους/τις φοιτητές/τριες να μελετούν με τον δικό τους τρόπο, -με ελαστικές προσεγγίσεις στις προθεσμίες-, εάν αυτά τους/τις βοηθούν να εστιάσουν καλύτερα στο διδακτικό υλικό.

Προτάσεις για δράση (τι μπορούμε να κάνουμε τώρα)

Μάθετε για το φάσμα του αυτισμού γενικά και για τις συγκεκριμένες προκλήσεις και απαιτήσεις του/της φοιτητή/τριας σας

Ζητήστε και παρακολουθήστε εκπαίδευση για την υποστήριξη αυτιστικών φοιτητών/τριών και συζητήστε τις εκπαιδευτικές ανάγκες με άλλα μέλη του προσωπικού που εργάζονται με τους/τις φοιτητές/τριες σας

16

Εάν είχατε ήδη εκπαιδευτεί, μοιραστείτε τις γνώσεις σας με τους/τις συναδέλφους σας

Εάν έχετε την ευκαιρία, μιλήστε με έναν/μία αυτιστικό/ή φοιτητή/τρια προς το τελευταίο στάδιο των σπουδών του/της και διερευνήστε ποια υποστήριξη ήταν χρήσιμη και ποια πρόσθετη υποστήριξη θα είχε βοηθήσει

Ελάτε σε επαφή με το προσωπικό υποστήριξης της αναπηρίας ή του αυτισμού στο πανεπιστήμιο σας και συζητήστε ποιες αλλαγές θα μπορούσατε να κάνετε στη διδακτική σας πρακτική. Μερικές φορές αυτές οι αλλαγές είναι εξατομικευμένες και δεν εφαρμόζονται εύκολα, γι' αυτό αξίζει να τις εξερευνήσετε σε βάθος

Εάν δεν είναι διαθέσιμα στο πανεπιστήμιό σας κατάλληλα προγράμματα εκπαίδευσης, υποβάλετε αίτημα σε ένα αρμόδιο τμήμα του πανεπιστημίου σας ή σ' έναν εξωτερικό οργανισμό με εξειδίκευση στον αυτισμό προκειμένου να ξεκινήσουν τη δημιουργία τέτοιου είδους προγραμμάτων

Η Εθνική Εταιρεία για τον Αυτισμό του Ηνωμένου Βασιλείου (UK National Autistic Society) (www.autism.org.uk) παρέχει χρήσιμη εκπαίδευση για το προσωπικό των πανεπιστημίων. Σκεφτείτε να το ζητήσετε ως μέρος της συνεχιζόμενης επαγγελματικής σας εξέλιξης

Προτάσεις για δράση (τι μπορούμε να κάνουμε τώρα)

Δείξτε θετική στάση απέναντι σε ρυθμίσεις και συσκευές που επιτρέπουν στο/στη φοιτητή/τρια να διαχειρίζεται αντιδράσεις στο αισθητηριακό περιβάλλον, όπως καθορισμένα καθίσματα, να φοράει καπέλα, κουκούλες ή φιμέ γυαλιά σε εσωτερικούς χώρους, να γίνεται χρήση ακουστικών ή χρήση αγχολυτικών αντικειμένων

Διευκρινίστε ότι κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας των μαθημάτων κάθε φοιτητής/τρια μπορεί να αποχωρήσει από την αίθουσα εάν αισθάνεται άγχος ή κούραση και ότι δεν θα επικριθεί ή τιμωρηθεί για αυτό

18

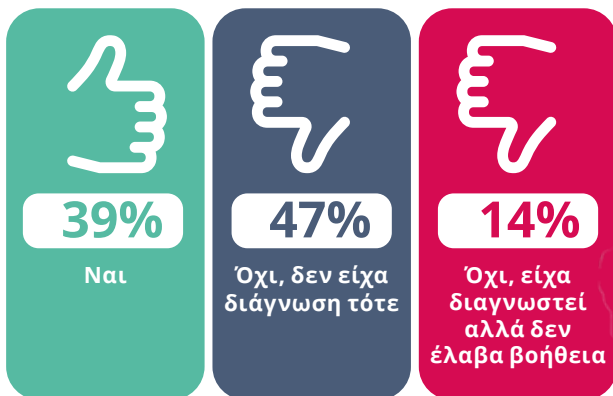

Ελέγξτε τα θέματα των εργασιών και τις ερωτήσεις στις εξετάσεις για πιθανές ασάφειες. Αυτό δεν σημαίνει άρση κάθε ασάφειας, αλλά να είστε σίγουρος/η πότε η ασάφεια έχει παιδαγωγικό σκοπό και πού εισάγεται τυχαία

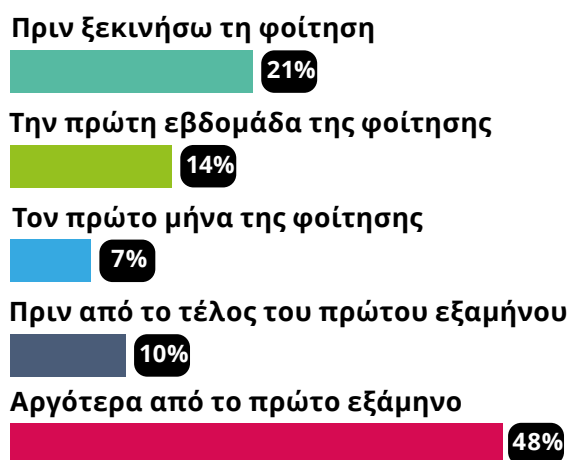
Η σημασία της έγκαιρης υποστήριξης

Οι έρευνες του Autism&Uni (Αυτισμός&Πανεπιστήμιο) συμπεριέλαβαν φοιτητές/τριες που είχαν εγκαταλείψει το πανεπιστήμιο και φοιτητές/τριες που είχαν ολοκληρώσει επιτυχώς τις σπουδές τους. Η έγκαιρη υποστήριξη, ή η έλλειψη υποστήριξης, ήταν βασικός παράγοντας διατήρησης αυτών των φοιτητών/φοιτητριών στους συμμετέχοντες/στις συμμετέχουσες των ερευνών αυτών.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών σου, έλαβες υποστήριξη για τον αυτισμό σου;

Για όσους/όσες έλαβαν υποστήριξη, πότε αυτό έγινε;

“Σχεδόν όλη η διδασκαλία στο πλαίσιο των προπτυχιακών μαθημάτων τεχνολογίας της πληροφορίας βασίζεται σε μία μέθοδο που θυμίζει ‘σάντουιτς’: κάθε 2 ώρες μεταβαίνεις σε ένα [νέο] θέμα, εντελώς διαφορετικό από το προηγούμενο.

Μόνο όταν άρχισα να σχεδιάζω τα δικά μου πλάνα μελέτης ENANTIA σε όλες τις συστάσεις, εστιάζοντας σε ένα αντικείμενο ανά περίοδο μελέτης, άρχισα να μαθαίνω αποτελεσματικά.”

(φοιτητής, Φινλανδία)

“Ίσως να μην είχα εγκαταλείψει τις σπουδές μου αν ο όγκος των ομαδικών εργασιών μπορούσε να μειωθεί ή αν μπορούσα να είχα γνωρίσει καλύτερα τους συμφοιτητές μου, γιατί τότε οι ομαδικές εργασίες δεν θα μου προξενούσαν τόσο άγχος.”

(πρώην φοιτητής, Φινλανδία)

Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση (ΚΣΜ)

Universal Design for Learning (UDL)

Η έννοια του καθολικού σχεδιασμού προέρχεται από τον τομέα της αρχιτεκτονικής, για να δώσει έμφαση στον σχεδιασμό που επιτρέπει την εξυπηρέτηση ενός ευρέος φάσματος χρηστών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με αναπηρίες.

Ο Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση (ΚΣΜ) αναφέρεται στη συμμετοχή και την υποστήριξη διαφορετικών ομάδων φοιτητών, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο, την κατάσταση ή την αναπηρία τους.

Μια συνήθης παρανόηση είναι ότι ο Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση προωθεί μια “ενιαία προσέγγιση που ταιριάζει σε όλους”, αλλά αυτό δεν ισχύει. Αυτό που πραγματικά ισχύει είναι η διαθεσιμότητα επιλογών: παροχή στους φοιτητές και τις φοιτήτριες πολλαπλών και ποικίλων ευκαιριών να συμμετάσχουν στη μάθηση και να αποδείξουν την αντιληπτική τους ικανότητα.

Η προσέγγιση ΚΣΜ ευνοεί τις εκπαιδευτικές στρατηγικές που **έχουν σχεδιαστεί προληπτικά** για να υποστηρίξουν πολλαπλές διαδρομές μέσω της μάθησης, αντί να εστιάζουν στην **εκ των υστέρων τροποποίηση** του υπάρχοντος υλικού, ώστε να ταιριάζει στις ανάγκες μιας συγκεκριμένης ομάδας.

Ένα παράδειγμα προληπτικού σχεδιασμού είναι η παροχή επιλογών σε ΟΛΟΥΣ/ΟΛΕΣ τους φοιτητές και τις φοιτήτριες για τον τρόπο παρουσίασης των εργασιών τους, σύμφωνα με τις επικοινωνιακές τους ικανότητες και προτιμήσεις. Ένα παράδειγμα αναδρομικού σχεδιασμού είναι η πρακτική της πραγματοποίησης εύλογων προσαρμογών στο υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και στον κανονισμό των εξετάσεων.

Πηγές: Bublitz et al (2015), CAST (2011)

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα
του Έργου για περισσότερες
πληροφορίες:
www.autism-uni.org

Μελέτες περίπτωσης και χρήσιμοι σύνδεσμοι από χώρες-εταίρους του Autism&Uni

Έχουμε συλλέξει μελέτες περίπτωσης καινοτόμων προσεγγίσεων για την υποστήριξη του αυτισμού από τις χώρες που συμμετείχαν στο έργο Autism&Uni (Αυτισμός & Πανεπιστήμιο). Πρόκειται για παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών όταν ένας οργανισμός επιτυγχάνει κάτι πάνω και πέρα από αυτό που κάνουν όλοι οι άλλοι.

Φινλανδία

Μελέτη περίπτωσης

Η Omapolku ry / Omavoima παρέχει ατομικές και ομαδικές υπηρεσίες συμβουλευτικής καθοδήγησης σε εφήβους και ενήλικες με διάφορες νευρολογικές διαταραχές, συμπεριλαμβανομένων των αυτιστικών φοιτητών/φοιτητριών Α.Ε.Ι. Αυτές οι υπηρεσίες υποστηρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων ανεξάρτητης διαβίωσης, τη διαχείριση της ζωής, τον προγραμματισμό των σπουδών και τη διαπραγμάτευση μεταβάσεων, όπως η αλλαγή Σχολής.

Ο Οργανισμός παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον αυτισμό για το πανεπιστημιακό προσωπικό που είναι υπεύθυνο για τη σύνταξη συστάσεων για εύλογες προσαρμογές και υποστηρίζει μεμονωμένους/ες φοιτητές/φοιτήτριες για να τους/τις βοηθήσει να πάρουν τις κατάλληλες προσαρμογές και εξατομικευμένα σχέδια μάθησης.

Σε αντίθεση με πολλούς φινλανδικούς οργανισμούς, ο Omavoima καταγράφει συστηματικά τον αριθμό των αυτιστικών ατόμων που λαμβάνουν κάθε τύπο υπηρεσίας, συλλέγει σχόλια σχετικά με τα αποτελέσματα που έχουν προκύψει χρησιμοποιώντας ερωτηματολόγια σχεδιασμένα για το συγκεκριμένο σκοπό και οργανώνει συναντήσεις παρακολούθησης μετά την επίσκεψη για την παρακολούθηση της προόδου τους. Αυτό επιτρέπει στον οργανισμό

να συγκεντρώσει τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων στο φινλανδικό σύστημα, και να κινείται προς μια πραγματικά τεκμηριωμένη πρακτική, η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει και άλλους οργανισμούς να λάβουν αποφάσεις σχετικά με τη δοκιμή παρόμοιων μοντέλων υπηρεσιών.

Επικοινωνία

Heidi Multanen, Συνήγορος
www.omavoima.info

Useful Links

1. Autismi- ja Aspergerliitto ry
www.autismiliitto.fi
2. [Esteetön opiskelu korkea-asteen oppilaitoksissa \(ESOK\)](http://Esteetön opiskelu korkea-asteen oppilaitoksissa (ESOK))
www.esok.fi
3. Kansaneläkelaitos, Oma Väylä -hanke
www.kela.fi/omavayla
4. Omapolku ry, Omavoima neuropsykiatriset ohjaus- ja valmennuspalvelut
www.omapolku.fi/omavoima
5. Otus - säätiö, Korkeakoulujen saavutettavuus -selvitys 2016
www.otus.fi/index.php/julkaisut/kaikki-julkaisut

Ολλανδία

Μελέτη περίπτωσης

Η Handicap+Studie είναι το ολλανδικό κέντρο που πρωτοστατεί στην υποστήριξη φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρίες. Ο οργανισμός αποτελεί ένα σημείο παροχής υπηρεσιών και πληροφόρησης για εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Αποστολή του είναι να επιτρέψει στους/στις φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία να συμμετάσχουν επιτυχώς στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι σύμβουλοι προσδιορίζουν τι είναι σημαντικό για τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες και μετασχηματίζουν τα ερωτήματά τους σε υποστήριξη και ευκαιρίες για επιτυχή φοίτηση.

Η βασική παροχή του Handicap+Studie είναι η υποστήριξη για εναλλακτικές, ευέλικτες διαδρομές μάθησης, ακολουθώντας τις ιδέες του Καθολικού Σχεδιασμού για την Μάθηση (ΚΣΜ) (Universal Design for Learning). Οι φοιτητές/φοιτήτριες αντιμετωπίζονται ως ξεχωριστά πρόσωπα, έτσι ώστε οι διαφορές τους να λαμβάνονται υπόψη και να μπορούν στη συνέχεια να ακολουθήσουν τη μαθησιακή πορεία που τους ταιριάζει καλύτερα.

Επικοινωνία

Eline Thijssen, Εμπειρογνώμων
Nelleke den Boer, Σύμβουλος και
Εκπαιδύτρια
www.handicap-studie.nl

Πολωνία

Μελέτη περίπτωσης

Το Jaś i Małgosia (JiM) παρέχει υψηλής ποιότητας βοήθεια σε άτομα με αυτισμό και άλλες αναπηρίες. Ο οργανισμός διεξάγει εκστρατείες ευαισθητοποίησης. Εκπαιδεύει εκπαιδευτικούς και θεραπευτές σε όλη την Πολωνία και οργανώνει ομάδες υποστήριξης ομοτίμων για γονείς. Υπάρχει, επίσης, το θεραπευτικό κέντρο JiM, το οποίο φροντίζει περίπου χίλιους/ες νέους/ες με αυτισμό καθώς και άλλες αναπτυξιακές διαταραχές. Οι υπηρεσίες του JiM παρέχονται εντελώς δωρεάν.

Το JiM βρίσκεται στην πόλη Łódź της κεντρικής Πολωνίας, όπου είναι δύσκολο να βρείτε αξιόπιστες υπηρεσίες διάγνωσης αυτισμού και επαγγελματικής υποστήριξης για τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες και τις οικογένειές τους. Το JiM είναι ένα πολύτιμο ενιαίο σημείο επαφής για όλες αυτές τις υπηρεσίες.

Επικοινωνία:

Marta Charbicka, Διευθύντρια του
Children's Therapy Centre
www.jim.org
Director of the Children's Therapy Centre
www.jim.org

Useful links

1. Handicap+Studie
www.handicap-studie.nl
2. Nederlandse Vereniging voor Autisme
www.autisme.nl
3. STUMASS – Wonen voor studenten met ASS
www.stumass.nl
4. Landelijk Netwerk Autisme
www.landelijknetwerkautisme.nl

Useful Links

1. Fundacja Jaś i Małgosia w Łodzi
www.jim.org/fundacja
2. Fundacja Synapsis w Warszawie
synapsis.org.pl
3. Stowarzyszenie Dalej Razem w Zielonej Górze
www.dalejrazem.pl
4. Stowarzyszenie Uczymy się żyć razem w Opolu
www.autyzmopole.pl
5. Navicula - Centrum diagnozy i terapii autyzmu w Łodzi
www.navicula.pl

Ισπανία

Μελέτη περίπτωσης

Το Autismo Burgos προσφέρει ένα πρόγραμμα για αυτιστικούς/ές φοιτητές/φοιτήτριες, παρέχοντας έναν πλήρη οδηγό με συγκεκριμένα βήματα για να υποστηρίξει την πρόσβαση στο πανεπιστήμιο και να βοηθήσει τους/τις πρωτοετείς να αντιμετωπίσουν κάθε πτυχή αυτής της εμπειρίας. Η διαδικασία περιλαμβάνει συμβουλευτική καθοδήγηση, προσαρμογές στην δοκιμασία εισαγωγής στο πανεπιστήμιο, συνεργασία με την πανεπιστημιακή υπηρεσία για φοιτητές/φοιτήτριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ενημέρωση για υποτροφίες και ακαδημαϊκή υποστήριξη.

Ο/Η φοιτητής/φοιτήτρια λαμβάνει ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα κατά τις πρώτες ημέρες των σπουδών του/της, έναν προσωπικό βοηθό, βοήθεια για να καταρτίσει ένα χρονοδιάγραμμα, να βρει υποστήριξη στο πλαίσιο του πανεπιστημίου, να λάβει μια απόφαση σχετικά με την ανακοίνωση της της διάγνωσης στους/στις συμφοιτητές/ριες, περιηγήσεις στην πανεπιστημιούπολη και πολλά άλλα.

Επικοινωνία

Maria Merino, Ψυχολόγος
www.autismoburgos.org

Ηνωμένο Βασίλειο

Ηνωμένο Βασίλειο

Το Πανεπιστήμιο του Σέφιλντ απασχολεί φοιτητές/ριες με αναπηρία για να είναι «Πρωταθλητές/ριες Αναπηρίας» που αμείβονται για να μιλήσουν για την υποστήριξη που λαμβάνουν στους/στις σημερινούς/ές και τους/ις μελλοντικούς/ές φοιτητές/φοιτήτριες. Οι «Πρωταθλητές/ριες Αναπηρίας» παρέχουν, επίσης, υποστήριξη για τη μετάβαση νέων αυτιστικών φοιτητών/φοιτητριών μέσω ενός προγράμματος e-mentoring (ηλεκτρονικής καθοδήγησης) και μονοήμερων εκδηλώσεων μετάβασης.

Αυτό δίνει στους/στις αυτιστικούς/ές φοιτητές/φοιτήτριες την ευκαιρία να αντιμετωπίσουν τυχόν απορίες ή ανησυχίες που έχουν πριν από την έναρξη του εξαμήνου. Αν και δε θέλουν όλοι/ες οι αυτιστικοί/ές φοιτητές/φοιτήτριες να περάσουν χρόνο με άλλους/ες αυτιστικούς/ές φοιτητές/τριες, πολλοί/ές θεωρούν χρήσιμο να συναντήσουν άλλους/ες που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση αλλά και εκείνους/ες που είναι πιο μπροστά στις σπουδές τους και τα πάνε καλά, προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες σχετικά με την προσαρμογή και την ευδοκίμηση στο πανεπιστήμιο.

Επικοινωνία

Gayle McKay, Υπάλληλος για τη μετάβαση των ατόμων με αναπηρία
www.sheffield.ac.uk/disability

Useful links

1. Confederación Autismo España
www.autismo.org.es
2. Federación Autismo Castilla y León
www.autismocastillayleon.com
3. Autismo Burgos
www.autismoburgos.es
4. Asociación Española de Profesionales del Autismo (AETAPI)
www.aetapi.org

Useful links

1. National Autistic Society
www.autism.org.uk
2. ASD Wales
www.asdinfowales.co.uk
3. Scottish Autism
www.scottishautism.org
4. Autism Northern Ireland
www.autismni.org
5. Autism West Midlands
www.autismwestmidlands.org.uk

Σχετικά με τους συγγραφείς

► **Dr Marc Fabri,**
Leeds Beckett
University,
Ηνωμένο Βασίλειο

Ο Marc είναι επικεφαλής του έργου Autism&Uni (Αυτισμός και Πανεπιστήμιο), Καθηγητής και Ερευνητής στην Υποστηρικτική Τεχνολογία. Η έρευνά του επικεντρώνεται σε συμμετοχικές μεθόδους σχεδιασμού, την αξιολόγηση της εμπειρίας του χρήστη και τη διευκόλυνση της θετικής αλλαγής στη συμπεριφορά.

► **Penny Andrews,**
Leeds Beckett
University,
UK

Η Penny είναι βοηθός έρευνας στο έργο Autism&Uni και υποψήφια διδάκτωρ στο Πανεπιστήμιο του Σέφιλντ, ερευνώντας ακαδημαϊκά κοινωνικά δίκτυα. Είναι, επίσης, συγγραφέας, καλλιτέχνης, περφόρμερ, σπρίντερ και διπλωματούχος βιβλιοθηκάριας. Διαγνώστηκε με αυτισμό ενώ ήταν φοιτήτρια.

► **Heta Pukki,**
Keskuspuisto
Vocational College,
Helsinki, Φινλανδία

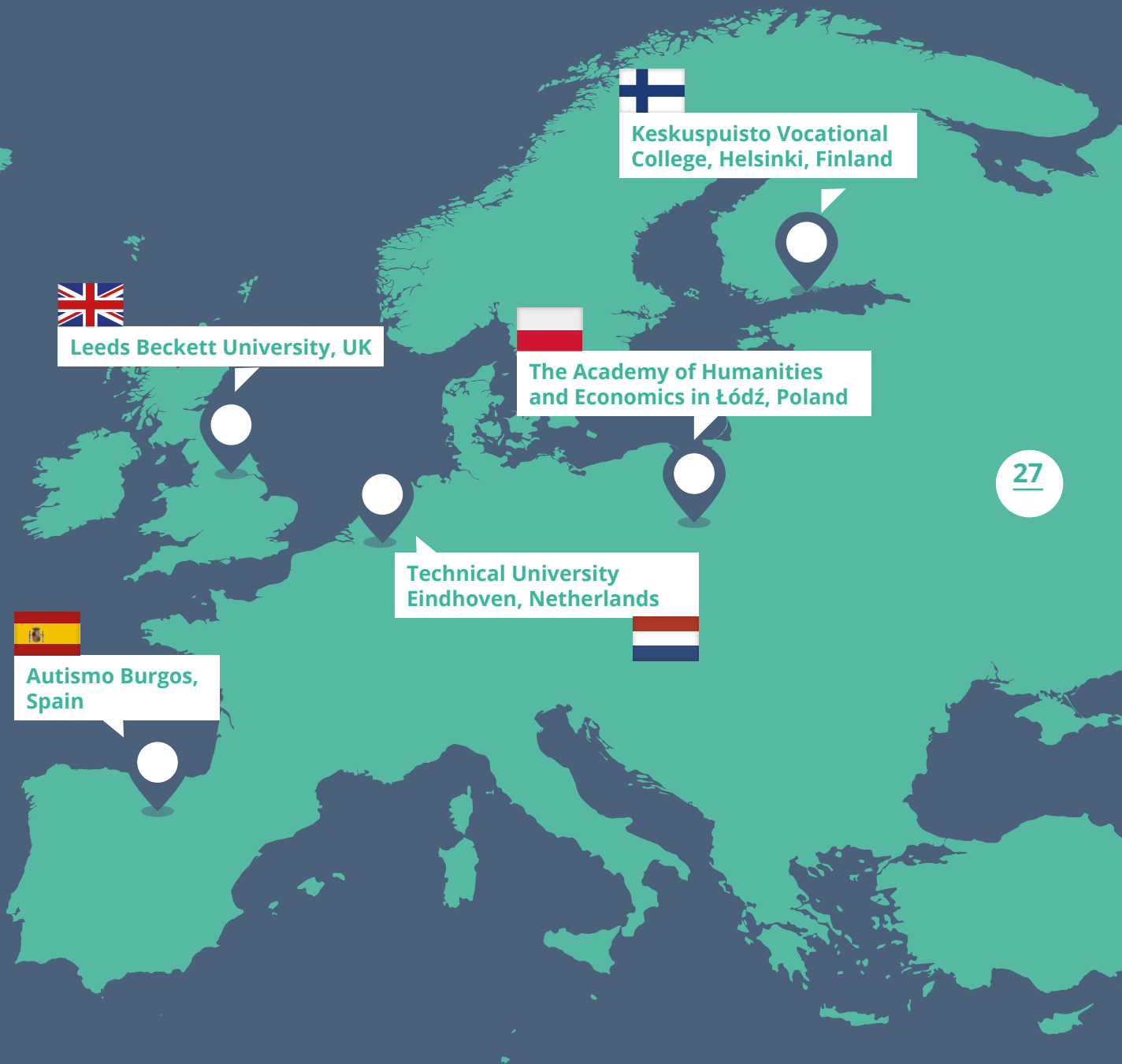
Το έργο της Heta για το Autism&Uni έχει επικεντρωθεί στη δημοσιότητα και τις διαφορές στα πολιτισμικά πλαίσια και τα συστήματα υπηρεσιών. Έχει πτυχίο στην Ειδική Αγωγή και τη Βιολογία. Η Heta αυτοπροσδιορίζεται ως αυτιστική και ασχολείται με τον αυτισμό εδώ και δεκαοκτώ χρόνια ως συγγραφέας, μεταφράστρια, εκπαιδύτρια, εργαζόμενη σε προγράμματα και ακτιβίστρια ΜΚΟ.

Ευχαριστούμε τα παρακάτω άτομα για την ουσιαστική συμβολή τους και τον σχολιασμό:

Antti Aavikko, Jan-Mikael Fredriksson, Daria Modrzejewska, Amanda Szukalska, Paul Quantock, Natasha Stash, Alejandro Montes García, María Merino, Miguel Lancho, Christian García, Roy Houtkamp, Harriet Cannon, Kate Dean, Kate Myers, Matt Tucker, Danny Gallacher, Steven Chamberlain, Diane McClymont

Το έργο Autism&Uni (AUTHEW) χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιλαμβάνονται. Μετάφραση-επιστημονική επιμέλεια στα Ελληνικά, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Δέσποινα Παπούδη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Χριστίνα Συριοπούλου, Πολυτεχνείο Κρήτης, Μαλαματένια Ζαχαριουδάκη και Ευαγγελία Κρασαδάκη, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αικατερίνη Αντωνοπούλου και Αγλαΐα Σταμπολτζή, Ελληνικός Σύλλογος για το Σύνδρομο Άσπεργκερ, Μαρία Ηλιοπούλου

Οι συνεργάτες

Leeds Beckett University, UK

Autismo Burgos,
Spain

Technical University
Eindhoven, Netherlands

The Academy of Humanities
and Economics in Łódź, Poland

Keskuspuisto Vocational
College, Helsinki, Finland

Baines, A.D., 2012. Positioning, strategizing, and charming: how students with autism construct identities in relation to disability. *Disability & Society* 27, 547–561. doi:10.1080/09687599.2012.662825

Broek, A. van den, Muskens, M., Winkels, J., 2012. Studeren met een functiebeperking 2012. De relatie tussen studievoortgang, studieuitval en het gebruik van voorzieningen. Eindmeting onderzoek 'Studeren met een functiebeperking'. Onderzoek in opdracht van Ministerie van OCW

Bublitz, D., Wong, V., Donachie, A., Brooks, P.J., Gillespie-Lynch, K. 2015. Applying Universal Design to build supports for college students with autism spectrum disorder, in Roberta V. Nata (Ed.), *Progress in Education*, vol 36, Nova Publishing, 1-24

CAST, 2011. Universal Design for Learning Guidelines version 2.0. Wakefield, MA. Retrieved from <http://www.udlcenter.org/aboutudl/udlguidelines/downloads>

Davidson, J., Henderson, V.L., 2010. "Coming out" on the spectrum: autism, identity and disclosure. *Social & Cultural Geography* 11, 155–170. doi:10.1080/14649360903525240

HESA, 2013. Table 14 - First year UK domiciled HE students by level of study, sex, mode of study and disability 2012/13.

Huws, J.C., Jones, R.S.P., 2008. Diagnosis, disclosure, and having autism: An interpretative phenomenological analysis of the perceptions of young people with autism. *Journal of Intellectual and Developmental Disability* 33, 99–107. doi:10.1080/13668250802010394

Kenny, L., Hattersley, C., Molins B., Buckley, B., Povey, C., Pellicano, E., 2015. How Should We Describe Autism? Perspectives from the UK Autism Community. IMFAR conference, Salt Lake City, US

Madriaga, M., 2010. "I avoid pubs and the student union like the plague": Students with Asperger Syndrome and their negotiation of university spaces. *Children's Geographies* 8, 39–50. doi:10.1080/14733280903500166

Morris, C., 2011. The Aspect project: Working together to enhance the learning experiences of students with Asperger syndrome at the University of Brighton, in: *Partnerships: Articles from the Learning and Teaching Conference 2010*. University of Brighton Press.

Ratcliffe, R., 2014. Helping students with Asperger's prepare for university life. *The Guardian*, UK, <http://www.theguardian.com/education/2014/sep/09/students-aspergers-ready-university-life>

The NHS Information Centre, Community and Mental Health Team, Brugha, T. et al, 2012. Estimating the prevalence of autism spectrum conditions in adults: extending the 2007 Adult Psychiatric Morbidity Survey. Leeds: NHS Information Centre for Health and Social Care

Tobajas, F., De Armas, V., Cabello, M.D., Grijalvo, F., 2014. Supporting students with special needs at university through peer mentoring, in: *Global Engineering Education Conference (EDUCON), 2014 IEEE*. IEEE, pp. 701–705.

“Εγκατέλειψα τις σπουδές μου την πρώτη φορά που μπήκα στο πανεπιστήμιο. Δεν μπορούσα να βρω πού έπρεπε να βρίσκομαι ή τι αναμενόταν να κάνω. Κοινωνικά ήταν πολύ δύσκολο και δεν είχα πραγματικούς φίλους, μόνο πολλούς ανθρώπους που με εκμεταλλεύονταν. Πραγματικά, αγωνίστηκα πολύ και κατέληξα να πιεστώ υπερβολικά και να καταρρεύσω.

Δεν ήμουν έτοιμος για το πανεπιστήμιο τότε. Δεν μπορούσα να ζήσω ανεξάρτητα χωρίς να θέσω τον εαυτό μου σε κίνδυνο. Ήταν φρικτό, παρόλο που είμαι πολύ έξυπνος, η κοινωνική πλευρά και η οργάνωση που απαιτείτο ήταν πέρα από τις δυνάμεις μου.

Η δεύτερη προσπάθειά μου στο πανεπιστήμιο λειτούργησε πολύ καλύτερα. Πήρα γρήγορα το πτυχίο μου σε 2 χρόνια και ένα εξαιρετικό άτομο μου έδειξε τι είναι η πραγματική φιλία, για πρώτη φορά στη ζωή μου.”

(πρώην φοιτητής, Η.Β)

Για περισσότερες
πληροφορίες στα Αγγλικά,
επισκεφθείτε
www.autism-uni.org

autism&uni

Το έργο Autism&Uni (AUTHEW) χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στο παρόν κείμενο.

Χρηματοδότηση ref 539031-LLP-1-2013-1-UK-ERASMUS-ESIN

ISBN 9781907240652

9 781907 240652